

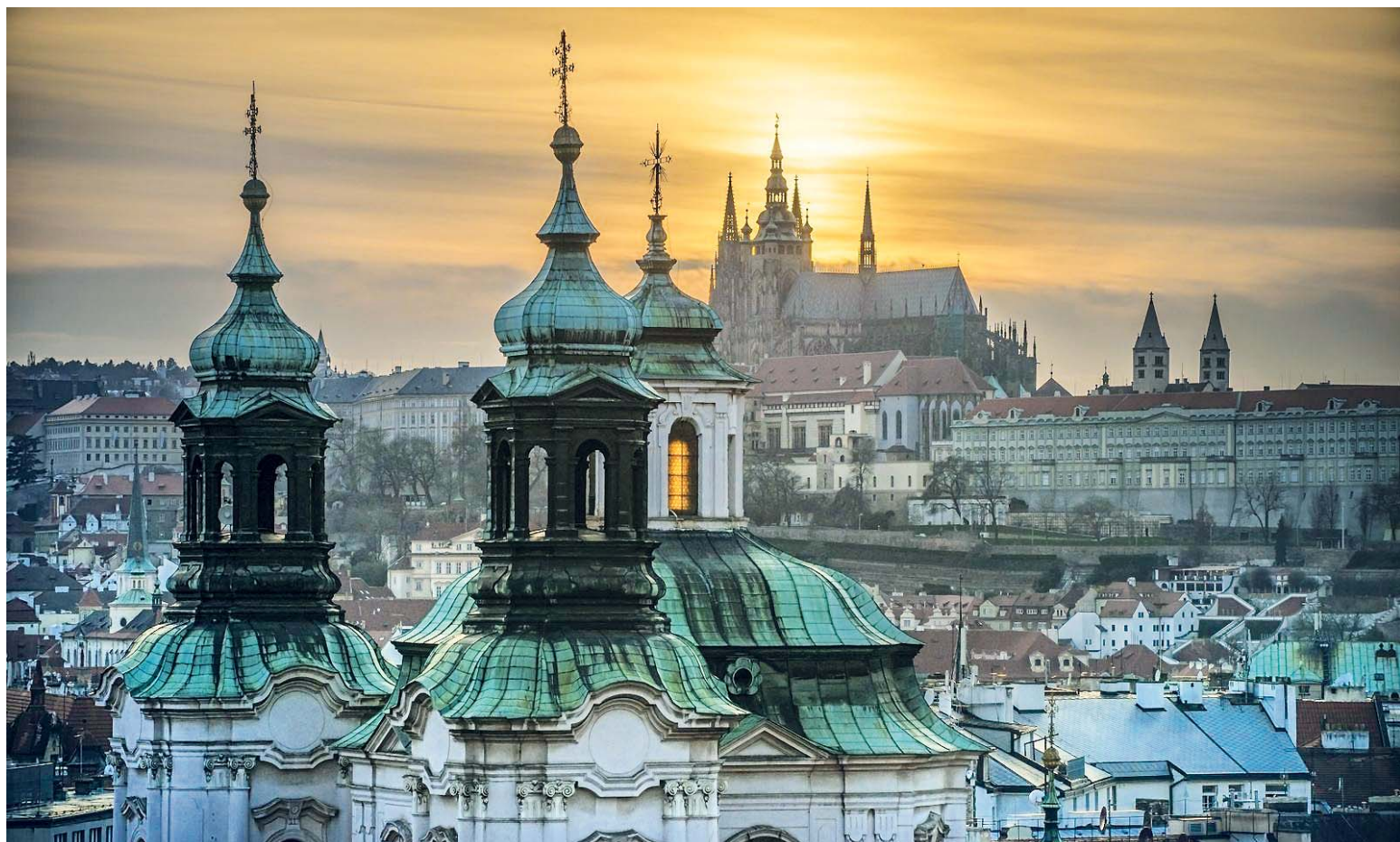
SVATOVÍTSKÉ VARHANY

Dokončeme symbol naší vlasti

Inzertní příloha Katolického týdeníku 39/2017

26. září – 2. října 2017

Můžeme dokázat, že „národ sobě“ funguje

„Je na nás, abychom v době míru a svobody naplnili odkaz našich předků, zejména otce vlasti Karla IV., a symbolicky katedrálu dokončili,“ říká o projektu výstavby svatovítských varhan pražský arcibiskup kardinál Dominik Duka. Snímek Richard Horák

Před nejširší veřejností v České republice stojí velký úkol. Dokončit symbol naší vlasti. Vybudovat a věnovat svatovítské katedrále odpovídající varhany, které v ní už po staletí chybějí. Práce na nástroji, jež vyjdou zhruba na 80 milionů korun, už začaly.

Instituce, města, firmy i jednotliví drobní dárci zatím v celonárodní sbírce přispěli asi 30 milionů korun.

Nové svatovítské varhany postaví velmi zkušená barcelonská firma

Gerharda Grenzinga. Jejich žehnání je naplánováno na listopad roku 2019 a půjde tak o dodatečný dárek ke stému výročí republiky. „Zapojte se do této aktivity nyní i vy a dokažte, že heslo ‚národ sobě‘ stále funguje,“ vyzývá hlavní iniciátor projektu, pražský arcibiskup kardinál Dominik Duka a dodává: „Je na nás, abychom v době míru a svobody naplnili odkaz našich předků, zejména otce vlasti Karla IV., a symbolicky katedrálu dokončili.“

Kůr pod rozetou čeká

Podle představených plánů vznikne během příštích dvou let symfonický nástroj o 97 rejstřících inspirovaný francouzskými vlivy. Bude odpovídat prostoru katedrály a umožní provádět kromě klasické hudby také současné varhanní skladby. Nový nástroj tak nahradí pro katedrálu malé Mölzerovy varhany umístěné nezvykle na se-

verní straně chrámu. Při dokončování katedrály v roce 1929 byly koncipovány jako provizorní, a přitom v českém svatostánku stojí už skoro devadesát let. Zejména kvůli tomu, že pro stavbu odpovídajícího nástroje chyběly v dalších desetiletích peníze nebo vůle. Místo pod rozetou na západní kruchtě katedrály, která byla pro varhany od počátku určena, je tak až do dnes prázdň.

Symbol pražské hudební kultury

Vítězná barcelonská firma Gerhard Grenzinga zhotovila dosud přes 130 nových varhan. „Mimo jiné i nástroj do bruselské či madridské katedrály. Kromě těchto referencí také dodala návrh vysoké technické a zároveň umělecké kvality,“ popisuje výběr nástroje Štěpán Svoboda, organolog a člen hodnotící komise.

Podpis smlouvy na svátek sv. Jiří 24. dubna ve svatovítské katedrále završil dlouhé práce odborných komisí, které v průběhu let projednaly a zavrhly řadu variant zadání varhanního nástroje. Do soutěže, vypsání na základě pečlivě stanovených kritérií, se přihlásily čtyři špičkové varhanní firmy. Všechny z nich splnily podmínky zadavatele a představily svébytná pojetí varhan. Hodnotící komise vybírala z variant klasických i moderních, nakonec po pečlivém zvážení zvítězilo soudobé pojednání zmíněné barcelonské firmy. „Na velkou důvěru chceme odpovědět profesionálně, veškerými našimi zkušenostmi, schopnostmi a uměním,“ zavazuje se majitel vítězné firmy Gerhard Grenzing. „Nové varhany se stanou symbolem hudební kultury Prahy i celé země a významně mohou reprezentovat zemi v zahraničí,“ plánuje.

Pokračování na str. 10

Můžeme dokázat, že „národ sobě“ funguje

Dokončení ze str. 9

Cena skoro jako za novou tramvaj

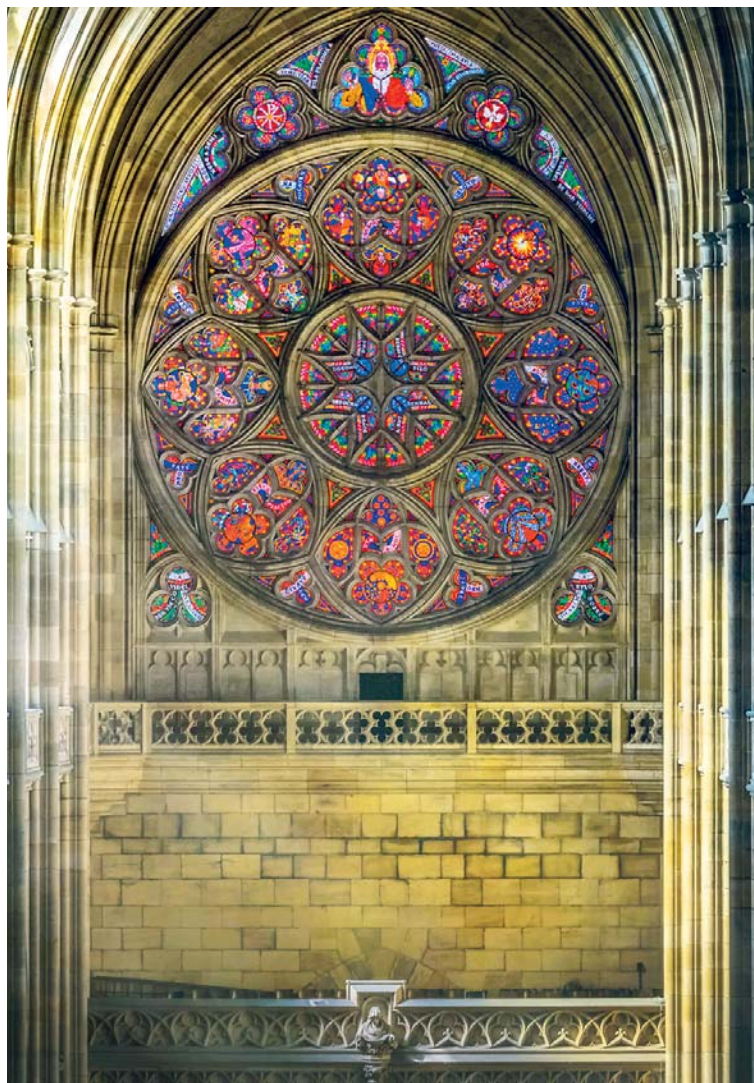
Částka 80 milionů, které bude na pořízení varhan zapotřebí, působí nedosažitelně. „Varhany však byly vždy nástrojem, který se stavěl a staví pro několik staletí. Komu se zdá jejich cena příliš vysoká, ať si uvědomí, že přibližná cena jedné nové pražské tramvaje je asi 70 milionů korun. Svatovítské varhany budou stát přibližně stejně,“ srovnává varhaník a ředitel svatovítského katedrálního kůru Josef Kšica.

Nástroj samotný si vyžádá investici 69,1 milionů korun. Za tuto sumu jej firma Gerharda Grenzinga postaví a umístí na západní kruchtě. Další peníze si vyžádá statické zajištění kůru, elektroinstalace a další nutné úpravy stavby.

Kde na to vzít?

Symbolickým prvním milionem přispělo pražské arcibiskupství. Další prostředky na vybudování unikátních varhan se shromažďují ve veřejné sbírce Svatovítské varhany, kterou organizuje Nadační fond Svatovítské varhany. „Fungování fondu a všechny praktické kroky vedoucí k vybudování varhan by samozřejmě nebyly možné bez spolupráce s řadou dalších institucí, které fondu poskytují cenné služby,“ vysvětluje předseda správní rady zmíněného fondu a duchovní správce svatovítské katedrály P. Ondřej Pávek. Na základě prosby kardinála Dominika Duky tak například vzniklo Společenství svatovítské katedrály, které je složené z osobností českého veřejného a kulturního života, jehož činnost organizuje nadační fond Bohemian Heritage Fund.

Instituce, které lidé ve Společenství svatovítské katedrály reprezentují, také přispívají ke stavbě varhan a kaž-

Nové varhany budou znít z krucht v závěru chrámu. Snímek Richard Horák

dá se zapojuje ve svém duchu. „Toto společenství jsme dali dohromady inspirováni minulostí. Vzniklo vlastně v návaznosti na Jednotu pro dostavbu Chrámu sv. Víta. Tu ustanovil v polovině devatenáctého století kardinál Schwarzenberg. Tehdy se dílo podařilo – jednota novou část katedrály dostavěla a také na ni sehnala finan-

ce,“ vysvětluje advokát Pavel Smutný, prezident nadačního fondu a iniciátor zmíněného Společenství.

V neposlední řadě tento projekt podporují i držitelé klíčů od korunní komory svatovítské katedrály, v níž jsou umístěny korunovační klenoty. Vedle arcibiskupa Dominika Duky jde o prezidenta Miloše Zemana,

předsedu vlády Bohuslava Sobotku, předsedu Senátu Milana Štěcha, předsedu Poslanecké sněmovny Jana Hamáčka, probošta Metropolitní kapituly u Sv. Víta v Praze Václava Malého a pražskou primátorku Adrianu Krnáčovou.

Benefiční koncerty i výzvy

Jaké aktivity tedy veřejnost v souvislosti s novým nástrojem v nejbližší době čekají? Národní technické muzeum pořádá tuto sezónu související výstavu, Bohemian Heritage Fund plánuje benefiční aukci děl současných českých umělců. Připravena je také řada benefičních koncertů: v předvečer státního svátku, 27. října, probíhá první z nich ve svatovítské katedrále. Koncert, jehož spoluorganizátorem je Akademie klasické hudby, přenášejí Česká televize (ČT2 od 20.00 hod.) a diváci tak mají možnost přispět na varhany nejen na místě, ale také online ze svých domovů. Na koncertu vystoupí rovněž Lucie Bílá.

Benefiční koncert uspořádá také Česká filharmonie – a to 4. prosince v Dvořákově síni Rudolfiny. Ve prospěch vybudování svatovítských varhan vystoupí varhaník a laureát několika mezinárodních soutěží Pavel Svoboda. Národní divadlo plánuje benefiční varhanní koncert v historické budově Národního divadla v květnu příštího roku, Národní památkový ústav je pak organizátorem dalšího benefičního koncertu – v jednom z jím spravovaných objektů vystoupí ve prospěch varhan Česká filharmonie.

Další z institucí sdružených ve Společenství šíří myšlenku ve svých okruzích: Hospodářská komora České republiky vyzývá otevřeným dopisem své členy, aby se k projektu připojili, Svaz měst a obcí České republiky pak k příspěvku jednou korunou za každého občana obce a Univerzita Karlova organizuje ve svých řadách sbírku na jednu z velkých píšťal.

VOJTĚCH MÁTL a spolupracovníci

Harmonogram dokončení varhan

Stavíme nové varhany pro naši katedrálu sv. Víta

Tento titulek není jen novinovým titulkem, úvodem ke čtení. Rozumějme mu jako rozhodnutí, předsevzetí, jako cíli, ke kterému směřuje snažení mnoha lidí.

Dovolte mi na úvod jednu úsměvnou vzpomínku, která nám ukáže na zřádný vývoj titulků. Uplynulo hodně vody ve Vltavě od doby mého pobytu na královéhradeckém biskupství, kdy nás moje devadesátiletá maminka všechny probudila ve tři hodiny nad ránem se zprávou, abychom nepropásli zatmění měsíce, jaké jsme nikdo nikdy ještě nezažili. Stačila obtelefonovat všechny obyvatele našeho domu, tedy zhruba patnáct lidí. Se zděšením jsem vyběhl do druhého poschodí: „Vždyť jsou tři hodiny v noci a žádné zatmění měsíce se nekoná!“ Načež mi maminka statečně a udiveně položila otázku: „Četls noviny? Tys mi je přeci dával, že je máš přečtené! Tak se do nich znovu podívej.“ Uprostřed noci jsem se nezmohl ani na slovo a proletěl jsem znovu novinové titulky. Maminka evidentně četla jen je. „Mami, to zatmění je v Austrálii a probudila jsi celý dům.“ Společně jsme se zasmáli a ráno začal nový den omluvou. Nikdo se na ni nezlobil, ani jen o několik let mladší pan arcibiskup Karel Otčenášek – pro maminku skutečná autorita, nikoliv jen její chlapec-biskup.

Vás, milí čtenáři, ujišťuji, na mou duši, že nám jde skutečně o stavbu nových varhan.

Kde mají varhany?

Katedrála svatého Víta nemá na západní kruchtě po své dostavbě varhany. Pohlédnete-li vzhůru k rozetě mistra Františka Kysely, uvidíte zábradlí s krásným zobrazením svatého Víta a musíte konstatovat: „Kde tady mají varhany?“ Přece je občas slyšíme, i když nejsme na bohoslužbě nebo na varhanním koncertě. Najdete je na Wohlmutově kruchtě, která je po levé straně transeptu katedrály, kam byla přemístěna při dostavbě katedrály na začátku minulého století. Původně uzavírala nedostavěnou gotickou část katedrály stavitelů Matyáše z Arrasu a Petra Parléře. Wohlmutova kruchta v dolní části slouží jako chórová kapele metropolitní kapituly. V jejím prvním poschodí jsou vestavěné romantické varhany kutnohorského varhanáře Josefa Mölzerera z roku 1932 a v druhém poschodí se tyčí barokní kulisa. Jsou to zbytky varhan – ve své době největších v Čechách – které po-

Kardinál Duka již rozezněl chrámem sv. Víta jednu z píšťal budovaného nástroje.

Snímek Martina Řehořová / Člověk a víra

stavil Antonín Gartner v roce 1765. Byly však zničeny pruským bombardováním v roce 1866. Od té doby tato část nástroje mlčí.

Chyběly peníze, názory se různily

Historie projektu na nové varhany jsou již opravdu historií. Někdejší návrh architekta Kamila Hilberta byl odmítnut katedrální kapitulou z různých technických a finančních důvodů. K samotné dostavbě katedrály chyběly v minulém století prostředky a různily se i názory, jak bude katedrála vůbec dostavěna. Nebyl to jen spor o dostavbu varhan, ale i o umístění slavného oltáře Ukřižovaného od Františka Bílka. Dokonce se objevil návrh na rozdělení katedrály: Wohlmutova kruchta měla tvořit západní stěnu a oddělovat původní gotickou část katedrály od nové dostavby. Díky Bohu se neuskutečnil ani projekt, o který usiloval říšský protektor Reinhard Heydrich. V jeho plánech měla hrát katedrála jistě podobnou roli kulisy totality, jakou jí připravoval Ústřední výbor Komunistické strany Československa.

Další pokusy o dostavbu varhan přišly hned po druhé světové válce, po nastoupení arcibiskupa kardinála Josefa Berana. Znovu zazněly hlasy pro

stavbu varhan v době Pražského jara 1968, ale spíše to byla jen snová přání než reálné kroky.

Dostavba katedrály byla zahájena v době, kdy země Koruny české v polovině 19. století ztratily své postavení. Kanovník metropolitní kapituly Václav Pešina z Čechorodu prozradil svůj prorocký sen, ve kterém ho ujistili čeští patroni sv. Václav, sv. Ludmila, sv. Vojtěch a sv. Vít o obnově práv a suverenity zemí Koruny české, bude-li dostavěna katedrála. Kardinál Bedřich Schwarzenberg založil roku 1859 Spolek pro dostavbu katedrály sv. Víta, která probíhala v letech 1871–1929. Katedrála byla pak slavnostně posvěcena 12. května 1929 světicím biskupem pražským Janem Nepomuckým Sedlákem a 28. září 1929 byla slavnostně otevřena veřejnosti za přítomnosti prezidenta Československé republiky Tomáše Garrigua Masaryka světicím biskupem Antonínem Podlahou, kterému vděčíme za neúnavnou péči o její dostavbu.

Náš úkol v éře svobody a suverenity země

Úkol dokončit dostavbu katedrály vybudováním jejích varhan připadl až nám po návratu svobody a suverenity naší země. Tak vystupuje katedrála v naší historii od počátku na-

šeho státu. O tom výmluvně svědčí i panorama Prahy, našeho hlavního města.

Katedrála byla stavěna z peněz celostátní sbírky a přispívaly na ni všechny národnosti: Češi, Moravané, Slezané, Němci, pak, v době první republiky, také Slováci. Podíleli se na ní i křesťané nekatolických církví. To vše je důvod, proč jsme i nyní volili formu celostátní sbírky, abychom v původním duchu v jistém slova smyslu dokončili stavbu katedrály sv. Víta. Naplňujeme tak odkaz našich předků a historie, budujeme naši vlast, naši republiku, považujeme Prahu za naše město a chceme v naší katedrále postavit naše varhany. To, že jsme vybrali zahraniční firmu, je dáno velikostí zakázky a skutečností, že nemáme v zemi firmu, která by měla potřebnou kapacitu, ale neznamená to, že se na stavbě varhan nebudou podílet další řemesla českých firem.

Stavíme varhany jako narozeninový dar stému výročí vzniku naší republiky v příštím roce 2018. Do nového století naší republiky zazní naše nové varhany 27. října 2019 v předvečer státního svátku v prvním roce začínající historie dvoustovky naší republiky.

Kéž nám k tomu dopomáhá Bůh a všichni naši čeští patronové!

kardinál DOMINIK DUKA OP,
arcibiskup pražský a primas český

Cesta k novým varhanám už začala

Před pár lety oprášil pražský arcibiskup Dominik Duka myšlenku pořídit katedrále nové varhany. Oživil léty a totalitami umlčenou myšlenku s nadějí, že nyní už snad nastala příhodná doba, aby byly varhany v katedrále konečně postavené. A aby tak dostavba byla v jistém smyslu dokončena.

Otevřel tím spoustu otázek po způsobu, jak by bylo nejhodnější stavbu nového nástroje uskutečnit. Na začátku nešlo ani tak o otázky technického rázu, ale spíš o to, jak stavbu a její význam pojmout. Vzhledem k charakteru místa a katedrály samotné bylo velmi rychle zřejmé, že stavbu varhan v katedrále sv. Víta, prvním chrámu země a místě drahém všem lidem žijícím v České republice, nelze pojmout jako úzce církevní počín, a že by tedy neměla být zastřešena některým – lhostejno kterým konkrétně – církevním subjektem. Jako vhodné se naopak ukázalo pojmout stavbu katedrálních varhan jako počín mající celonárodní dosah a přizvat k němu všechny, kdo budou mít zájem. Ať už jsou to křesťané žijící v této zemi anebo lidé, kteří křesťanskou víru nevyznávají. Nápad i celonárodní dosah celého zámeru podpořili i držitelé klíčů od komorní komory. Tradiční složení tohoto kolegia je, jak známo, jedinečným příkladem kooperace moci světské a duchovní – je symbolem spolupráce celé občanské společnosti, jejíž samozřejmou součástí jsou v naší zemi i občané vyznávající křesťanskou víru.

Všechny tyto úvahy vyústily před třemi lety v založení Nadačního fondu Svatovítské varhany, který je zřizován Arcibiskupstvím pražským podle příslušných norem občanského zákoníku. Úkolem fondu bylo od začátku shromažďovat finanční prostředky na stavbu varhan, oslovit potenciální

Při slavnostním podpisu smlouvy s Gerhardem Grenzingerem (24. dubna) se v katedrále sešla řada významných osobností, které stavbu nových varhan aktivně podporují.

Snímek Martina Řehořová / Člověk a víra

zhotovitele, z nich vybrat nejhodnějšího zájemce a u něho stavbu varhan objednat. To Nadační fond Svatovítské varhany od té doby činil a činit i nadále bude, protože navzdory již absolvovaným krokům je k okamžiku, kdy se varhany poprvé rozeznějí, před námi ještě relativně dlouhá cesta.

Výlučně z darů a sbírek

Nadační fond Svatovítské varhany je řízen pětičlennou správní radou, stejně tak pětičlenná je rada dozorčí, která podle stanov kontroluje hospodaření fondu a jeho činnost. Všichni členové obou rad vykonávají svoji práci pro fond bez nároku na odměnu. Fungování fondu a všechny praktické kroky vedoucí k vybudování varhan by samozřejmě nebyly možné bez spolupráce s řadou dalších institucí, které fondu poskytují cenné služby. Na prvním místě je třeba zmínit Bohemian Heritage Fund, který se obětavě ujal zprostředkování kontaktů s potenciálními dárci a různých způsobů prezentace celého záměru směrem k veřejnosti. Dále je pro nadační fond důležitá spolu-

práce s jeho zřizovatelem, Arcibiskupstvím pražským, které uvolnilo některé své zaměstnance, aby se v rámci části svého úvazku ujali projektového managementu a rovněž komunikace s veřejností. A v neposlední řadě je nutné uvést i Metropolitní kapitolu u Sv. Víta v Praze, jejíž někteří zaměstnanci opět v rámci svého úvazku zajišťují každodenní administrativu, účetnictví fondu a péči o jeho webovou prezentaci. Všem těmto institucím a hlavně konkrétním lidem v nich pracujícím na projektu svatovítských varhan patří upřímné poděkování. Bez nich by realizace projektu nebyla myslitelná.

Za dobu své existence fond shromáždil do dnešního dne téměř 40 procent částky potřebné na pořízení nových varhan. Peníze pocházejí výlučně z darů či z veřejné sbírky, kterou fond organizuje. Nepocházejí ze státních či jiných zdrojů, dotací apod. Jednotliví dárci jsou různí: známí i méně známí, rozmanité firmy a jiné právnické osoby, na varhany také přispěla řada měst a obcí, stejně jako veliké množství jednotlivců. Je samozřejmé, že jednotlivé dary se velmi významně liší svým objemem. Ujišťuji však, že všech dár-

ců – i těch nejnepatrnějších – si vážíme a jsme za jejich dary vděční. Vždyť i oni, a právě oni, svým podílem vyjadřují onen celonárodní dosah celého projektu.

V soutěži veřejných sbírek Máme vybráno získala sbírka pořádaná Nadačním fondem Svatovítské varhany 3. cenu redakce Propamátky. Takové ocenění nás samozřejmě velmi potěšilo. Jak jsem však řekl při přebírání ceny, navzdory názvu oné soutěže my vybráno ještě úplně nemáme. Proto se i nadále obracíme k veřejnosti s prosbou o příspěvek na stavbu varhan, které budou již v dohledné době zdobit a hlavně svým ušlechtilým zvukem naplňovat majestátní prostor svatovítské katedrály.

Všem dárcům, současným i budoucím, patří upřímné poděkování.

P. ONDŘEJ PÁVEK,
duchovní správce
katedrální farnosti
a předseda správní
rady Nadačního
fondu Svatovítské
varhany

Kolik už je vybráno na svatovítské varhany?

Vybráno: 31 054 827 Kč (41 %)

Celková částka: 80 000 000 Kč

Naší generaci se dostalo té cti

Tisíciletá je cesta vývoje varhan jako hudebního nástroje. Jeho počátky se ztrácejí v šeru dávnověku a inspirovány přírodou se vynořují nejprve v podobě svázaných rákosových píšťal, vedou od jednoduchého nástroje sloužícího k pobavení při tancích a hostinách Římanů přes nástroj, za jehož zvuku první pronásledovaní křesťané v amfiteátrech stvrzovali svou víru krvavou obětí, až k hudebnímu nástroji staletí zdokonalovanému až do dnešní podoby.

varhany císaře Ferdinanda nebo barokní nástroj sloužící až do počátku 20. století.

Vyvrcholení úsilí v podobě dostavby katedrály realizované u příležitosti svatováclavského milénia mělo být korunováno pořízením nových reprezentativních varhan, pro které byla určena západní kruchta nad vchodem do katedrály pod velkou různici znázorňující stvoření světa.

Velkolepá očekávání však nebyla naplněna a postavení velkých varhan bylo svěřeno budoucím generacím. Prostor západní kruchty zůstává již téměř sto let prázdný.

Naší generaci se dostalo té možnosti a cti, že jsme byli pověřeni vzrušujícím posláním dokončit dílo započaté a předané nám našimi předky. Nový nástroj je svým způsobem svědectvím současné generace, její ochoty, schopností, zkušeností a znalostí odkázané budoucím pokolením. Umělecká koncepce nového katedrálního nástroje se zrodila z úvah a diskusí s domácími a zahraničními odborníky. Inspirovali jsme se tradicí výjimečných svatovítských varhan, ale i živým, stále rozvíjeným uměním varhan-

ní improvizace předaným velikými postavami české varhanní hudby 20. století.

Výjimečný nástroj

Nástroj bude reflektovat nejnovější zkušenosti a znalosti varhanářství ve stavbě velkých varhan v katedrálních chrámech. Současné možnosti v oblasti technologií, techniky a zejména elektroniky poskytují dříve nemožná řešení v konstrukci a ovládání varhan. Přes tyto možnosti, kterými chceme obohatit nový svatovítský nástroj, kládeme důraz na trvanlivost a spolehlivost, které jsme upřednostnili před dosud neozkoušenými nejmodernějšími technologiemi a výdobytky.

Křídla katolické církve jsou rozepjata nade všemi kontinenty – a přesto si každý region zachovává svá specifika v žití víry, v pobožnostech a v církevním umění, která vyrůstají z místních tradic, jazyka a folklóru. Ačkoliv podoba nových svatovítských varhan vytvářejí umělci a odborníci z více než deseti regionů světa ve spolupráci s těmi domácími, přesto nebude nový nástroj

„nadanárodní“, nýbrž bude vyrůstat z mohutného kořene nikdy nepřerušené domácí tradice varhanní liturgické hudby a domácího varhanářství.

V životě farnosti bývá každá větší oprava kostela či oprava nebo pořízení oltáře, křížové cesty nebo i sochy světce pokaždé velkou událostí. Varhany byly vždy v historii jednou z nejnákladnějších položek vybavení chrámu a jejich pořízení bylo spjato s nemalým, někdy i děletrvajícím úsilím.

Pořízení nových svatovítských varhan je nemyslitelné bez štědrosti dárců. Věřím, že nový nástroj svou krásou zvuku přispěje k větší chvále a oslavě našeho Pána, posílení naší víry i občerstvení duše. Stejně tak věřím, že po uplynutí mnoha let budou naše děti a vnuci za zvuku velkých svatovítských varhan s hrdostí a se vzpomínkou na naši štědrost zpívat mohutně „... dědicství otců zachovej nám, Pane!“.

ŠTĚPÁN
SVOBODA,
odborný garant
svatovítských varhan

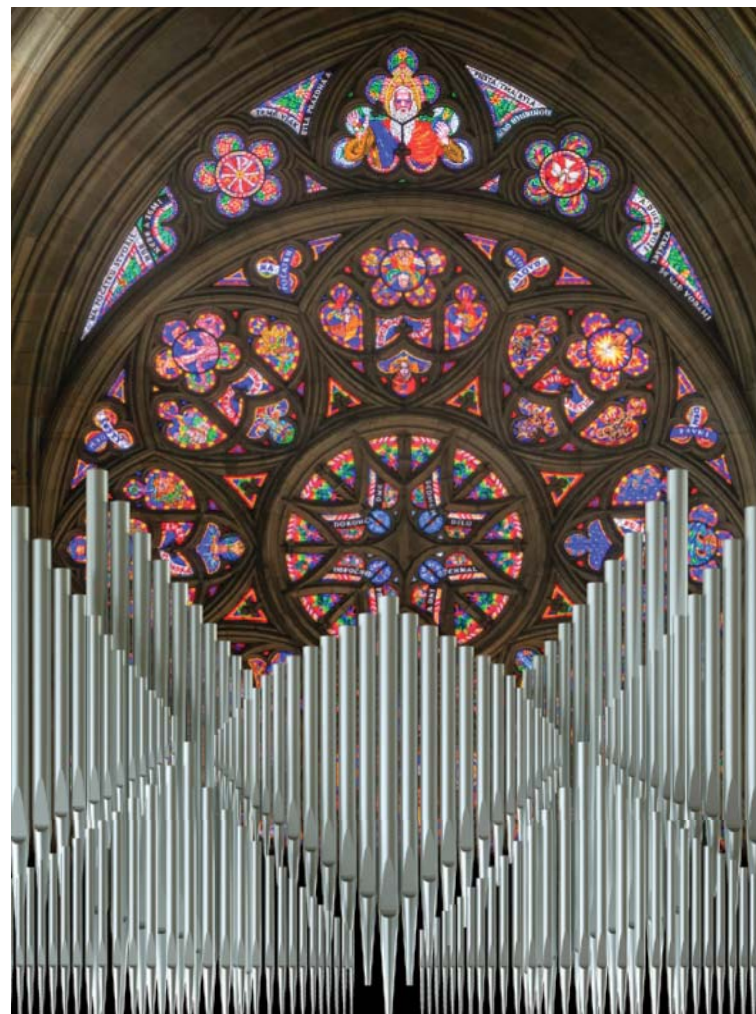

Žádný jiný nástroj neprošel tak dlouhým vývojem, během kterého se několik malých píšťalek sloužících k obveselení pasáček proměnilo v majestátní, královský nástroj, který je chloubou tisíců chrámů.

Varhany, mající slovy řeckého poselstva ke králi Karlu Velikému „tón silný jako hrom a lahodný jako zpěv panny“, dokáží odjakživa silněji než jiné hudební nástroje zapůsobit na lidskou duši a pozvednout mysl k Bohu. Jsou nerozlučně spjaty s místem, pro které byly jednou postaveny, s tímto místem srůstají a sdílejí jeho osudy. Za více než šest set let existence zasáhly do života svatovítské katedrály a jejích mnohých varhan katastrofální živelné pohromy, stopy na nich zanechaly náboženské, sociální i politické bouře a války.

Dílo započaté předky

První kapitolu příběhu svatovítských varhan začal psát před šesti a půl staletími císař Karel IV., který nechal do rozestavěné, ale již sloužící katedrály zhotovit první varhany. Na odkaz Karla IV. navázaly v následujících staletích další generace českých panovníků a duchovních pastýřů, kteří se zasloužili o postavení nových varhan vždy, když staré dosloužily nebo zanikly v důsledku pohrom. Obdivná hodnocení řady vynikajících osobností dosvědčují, že pražské katedrální varhany byly svého času jedny z největších a nejkrásnějších v křesťanském světě, ať již se jednalo o renesanční

Jedna z prvních vizualizací nových varhan od Gerharda Grenzinga. Konečnou podobu nástroje dílna stále cizeluje. Snímek archiv pražského arcibiskupství

Gerhardem Grenzingem a jeho spolupracovníky navržený reprezentativní nástroj bude mít čtyři manuály s velkým rozsahem. V pěti strojích bude stát více než pět tisíc píšťal rozmístěných v 97 rejstřících. První manuál bude postaven na mohutném šestnáctistopovém základě, druhý a třetí manuál budou uzavřeny v žalužích, které umožní obrovské dynamické změny zvuku.

Zvláštěností varhan bude sólový stroj rozdělený na tři samostatné části a přidělený čtvrtému manuálu. Bude obsahovat sólové vysokotlaké rejstříky po vzoru anglických varhan, horizontální španělské trompety a sólový velký kornet rozšiřující významně možnosti barevných kombinací varhan. Pedál dodá nástroji hluboký základ, jeho píšťaly stojící při krajních stěnách kůru budou také největšími píšťalami nástroje.

Srdce nástroje – vzdušnice, na kterých stojí píšťaly, kterým vzdušnice rozděluje vzduch, budou zásuvkové konstrukce. Tónová traktura nástroje – to jest spojení mezi klávesou a ventilem ovládajícím přítok vzduchu do píšťaly, bude mechanická, rejstříková traktura a spojky budou elektrické.

Nástroj bude osazen čtyřmi varhanními motory dodávajícími dostatečné množství vzduchu o různém tlaku pro všechny píšťaly.

Svatovítské varhany staví Gerhard Grenzing

Varhanářská firma Gerharda Grenzinga je jedním z nejzkušenějších subjektů v této oblasti. Doposud úspěšně dokončila na 220 restaurátorských a vlastních stavebních projektů napříč kontinenty.

Zakladatel této varhanářské společnosti Gerhard Grenzing se vyučil u varhanáře Rudolfa von Beckerath v Hamburku a následně se v řemesle zdokonaloval v mnoha evropských varhanářských dílnách. Již ve svých 25 letech se začal věnovat restaurování historických nástrojů na Mallorce. Ve věku 30 let se pak usadil v El Papiol poblíž Barcelony a založil zde vlastní dílnu, kde kromě restaurátorských prací začal stavět vlastní nástroje. Je-

Varhanář Gerhard Grenzing.

Snímek Martina Řehořová / Člověk a víra

ho firma během let rostla, od roku 2000 pracuje pro Gerharda Grenzinga v nové velkorysé dílně přes 20 zaměstnanců. Do dnešních dnů postavil 138 nových varhan a uskutečnil přes 90 rekonstrukcí či restaurování historických nástrojů.

O Gerhardu Grenzingovi byly natočeny dva televizní a jeden filmový dokument, jeho varhany znějí na celé řadě nahrávek.

I přes množství postavených a restaurovaných nástrojů zůstala firma pana Grenzinga v jádru klasickou varhanářskou dílnou s rodinnou atmosférou. Harmonické prostředí moderních dílen a několik desetiletí sehraný tým vysoce erudovaných zaměstnanců a spolupracovníků vzbuzují vysoká očekávání vzniku vynikajících varhan pro svatovítskou katedrálu. Z několikaleté spolupráce na podobě svatovítských varhan mohou dosvědčit, že pro tým pana Grenzinga nejsou varhany jen zaměstnáním na osm hodin denně, nýbrž především koníčkem, vášní a celoživotním posláním.

ŠTĚPÁN SVOBODA,
organolog pražské arcidiecéze
Více informací na
www.grenzing.com

Nástroj v ceně jedné pražské tramvaje

Do katedrály přicházejí ročně statisíce lidí: křesťané, poutníci, státníci, turisté, studenti a rodiče s dětmi. Všichni obdivují krásy gotické architektury, charakterizované lomeným obloukem – symbolikou sepjatých rukou. V katedrále hrály kdysi slavné renesanční varhany, které byly unikátním dílem tehdejšího evropského varhanářského umění. V 18. století shořely. Poté je vystřídal Gartnerův nástroj, umístěný na kůru v závěru staré části – tehdy ještě nedostavěné katedrály. V současnosti je katedrální prostor ozvučen pouze Mölzerovými varhanami umístěnými na bočním kůru. Jejich zvuk – vzhledem k jejich umístění – nemůže plně obsáhnout celý prostor katedrály.

Nové varhany, které budou i na pohled majestátní, by měly zvukově obsáhnout všechny barevné i dynamické polohy a přinést posluchači dechberoucí zážitek. Požadovaný symfonický zvuk varhan by měl prostoupit prostor celé katedrály při vstupu liturgického průvodu. Při velkých liturgiích se bude zároveň hrát i na stávající Mölzerův romantický nástroj. Zde bude druhý varhaník doprovázet Pražský katedrální sbor a lidový zpěv a spolupracovat s varhaníkem u Grenzingových varhan.

Tak by se pražský katedrální kůr konečně ocitl na hudební úrovni srovnatelné s ostatními evropskými kate-

Regenschori Josef Kšica.

Snímek archiv autora

drálami, pařížskou Notre-Dame, katedrálou sv. Petra v Kolíně nad Rýnem či katedrálou sv. Michaela Archanděla a sv. Guduly v Bruselu, kde rovněž hrají varhany Gerharda Grenzinga.

Nástroj i pro koncerty České filharmonie

Nabízí se otázka, jaké bude další využití tohoto mimořádného nástroje. Na varhany by se mělo koncertovat při dalších ročních mezinárodních varhaních večerech. Mohou se zde v budoucnu pořádat mezinárodní varhaní soutěže a nový nástroj může být též použit při koncertech orchestru České filharmonie. Varhany byly vždy nástrojem, který se stavěl a staví pro několik staletí. Komu se zdá jejich cena příliš vysoká, ať si uvědomí, že přibližná cena jedné nové pražské tramvaje – 70 milionů korun – reprezentuje přibližně cenu nových svatovítských varhan. Všichni si jistě přejeme, aby byl projekt nových svatovítských varhan co nejdříve doveden ke zdánému konci. Všem dárcům, kteří nové varhany finančně podpořili a podpoří, vyslovuji upřímné poděkování.

JOSEF KŠICA,
varhaník a ředitel kůru katedrály sv. Víta,
Václava a Vojtěcha v Praze

Proč podporujete stavbu katedrálních varhan?

V ANKETĚ ODPOVÍDAJÍ ČLENOVÉ SPOLEČENSTVÍ SVATOVÍTSKÝCH VARHAN

VLADIMÍR DLOUHÝ,
prezident Hospodářské komory ČR

Nabídku členství ve Společenství svatovítské katedrály a s ním spojenou podporu projektu pro nové varhany jsem přijal nesmírně rád, protože právě tuto stavbu

považuji za skutečný symbol české státnosti. A je to právě špičkový varhanní nástroj, který celé stavbě dodá dokonalý lesk a dokončí vznešené dílo, které započal už Karel IV.

PETR DVOŘÁK
generální ředitel České televize

Tak jako se veřejnost složila na Národní divadlo, tak se teď skládá na Svatovítské varhany. Každý projekt, který vede ke sjednocování společnosti a budování

národního povědomí, vnímáme jako důležitý a jeho podporu jako úkol a zodpovědnost České televize.

DANIEL HERMAN, ministr kultury

Podpora varhan pro Svatovítskou katedrálu je víc než jen sbírkou na chybějící hudební nástroj. Je to příležitost mít podíl na hlasu, který rozezná první chrám země, symbol naší státnosti a svrchovanosti. Nepřipravme se o ni.

mě, symbol naší státnosti a svrchovanosti. Nepřipravme se o ni.

Budování nových svatovítských varhan podporují také držitelé klíčů od korunní komory svatovítské katedrály, v níž jsou umístěny korunovační klenoty. Snímek Richard Horák

TOMÁŠ ZIMA,
rektor Univerzity Karlovy

Univerzita Karlova se připojila k veřejné sbírce, oslovila členy akademické obce a přátele UK, aby přispěli na pořízení nových varhan. Podařilo se shromáždit částku

300.000,- Kč, a Univerzita Karlova se tak stane jedním z hrdých sponzorů svatovítských varhan. Historické propojení mezi svatovítskou katedrálou a univerzitou tak najde viditelné reálné zpodobnění. Akademická obec mys-

lím opětovně společně dokázala, že se plným právem cítí být nedílnou součástí české kultury, historie a tradice.

FRANTIŠEK LUKL,
předseda Svazu měst a obcí ČR a starosta Kyjova

Jsem rád, že Svaz měst a obcí ČR je jedním z nositelů realizace myšlenky nových varhan pro katedrálu svatého Víta. Vždyť tato dominanta Pražského hradu, stejně jako

Hrad sám, patří k symbolům naší ze-

mě. Jsem přesvědčen, že prostřednictvím nás starostů a informačních možností, které ve svých obcích máme, předáme zprávu o probíhající veřejné sbírce široké veřejnosti.

PAVEL SMUTNÝ,
prezident Bohemian Heritage Fund

Nové svatovítské varhany znamenají příležitost vyzdvihnout jeden ze základních elementů naší identity, naší lidské i národní hrdosti. Nepromeškejme tento okamžik.

NAĎA GORYCZKOVÁ,
generální ředitelka Národního památkového ústavu

Katedrála dosud nemá plnohodnotné varhany a pevně věřím, že sbírka pomůže tento dluh smazat. Zaslouží si přitom dílo respektující nejen její duchovní význam, ale

těž její historický odkaz a památkovou hodnotu, jež uchovává.

JAROSLAV HANÁK,
prezident Svazu průmyslu a dopravy ČR

Celý život se snažím dělat věci, které dávají smysl. Naplňuje mě to. Pokud své kolegy inspiřuji k zapojení se do obnovy varhan, budu rád.

Rok 2017 s varhanami

24/4/2017
Podpis smlouvy
Slavnostní podpis smlouvy s firmou Gerhard Grenzing v prostorách katedrály sv. Víta

27/10/2017
Benefiční koncert v katedrále sv. Víta
Vystoupí Lucie Bílá, Pavel Šporcl a další, přímý přenos od 20:00 na ČT2.

4/12/2017
Benefiční koncert České filharmonie
Varhanní recitál Pavla Svobody v Rudolfinu

Červenec
První vlna outdoorové kampaně
Billboardy

Listopad
Finální návrh varhan
Finální výkresová dokumentace včetně zpracování vizuální podoby varhan

15/12/2017
Česká mše vánoční
BOHEMIAN HERITAGE FUND pořádá benefiční koncert pro podporu varhan v Rudolfinu

Dejme hlas *symbolu* naší vlasti

Nové varhany pro katedrálu
sv. Víta, Václava a Vojtěcha

Benefiční koncert z katedrály.

27. 10. 2017, 20:00 hodin, ČT2

**Lucie Bílá, Pavel Šporcl,
Kateřina Chroboková,
a další, moderuje Marek Eben**

SVATOVÍTSKÉ
VARHANY

www.svatovitskevarhany.cz

Přispívat můžete pomocí DMS ve třech tvarech **DMS NASEVARHANY 30,**
DMS NASEVARHANY 60, DMS NASEVARHANY 90 na číslo 87 777
nebo na účet 2109930876/2700

GENERÁLNÍ PARTNEŘI SVATOVÍTSKÝCH VARHAN

HLAVNÍ PARTNEŘI SVATOVÍTSKÝCH VARHAN

PARTNEŘI SVATOVÍTSKÝCH VARHAN

Děkujeme všem, kteří již na stavbu nových varhan přispěli. Partnerům, stovkám dárců, mecenášům, obcím a městům.